

ÅPEN PLAN- OG DESIGNKONKURRANSE, FASE 2 - TRE VINNERE

1. premievinner

164 Forum Artis
Kleihues + Schuwerk Gesellschaft von
Architekten mbH, Napoli, Berlin

2. premievinner

147 Urban Transition
JAJA Architects ApS, København + Jakob Rolver

3. premievinner

209 Tryllesken
Henning Larsen Architects A/S,
København

Upremierte, fase 2

148 Back in Black
Team Erling Moes Tegnestue v/
Rodeo arkitekter AS, Wendelbo arkitekter og
Sondre Gundersen

203 Urban Canvas
Sleth Modernism, Århus

216 m_box
Narud Stokke Wiig Arkitekter og Planleggere AS
og Narud Stokke Wiig Sivilarkitekter AS, Oslo

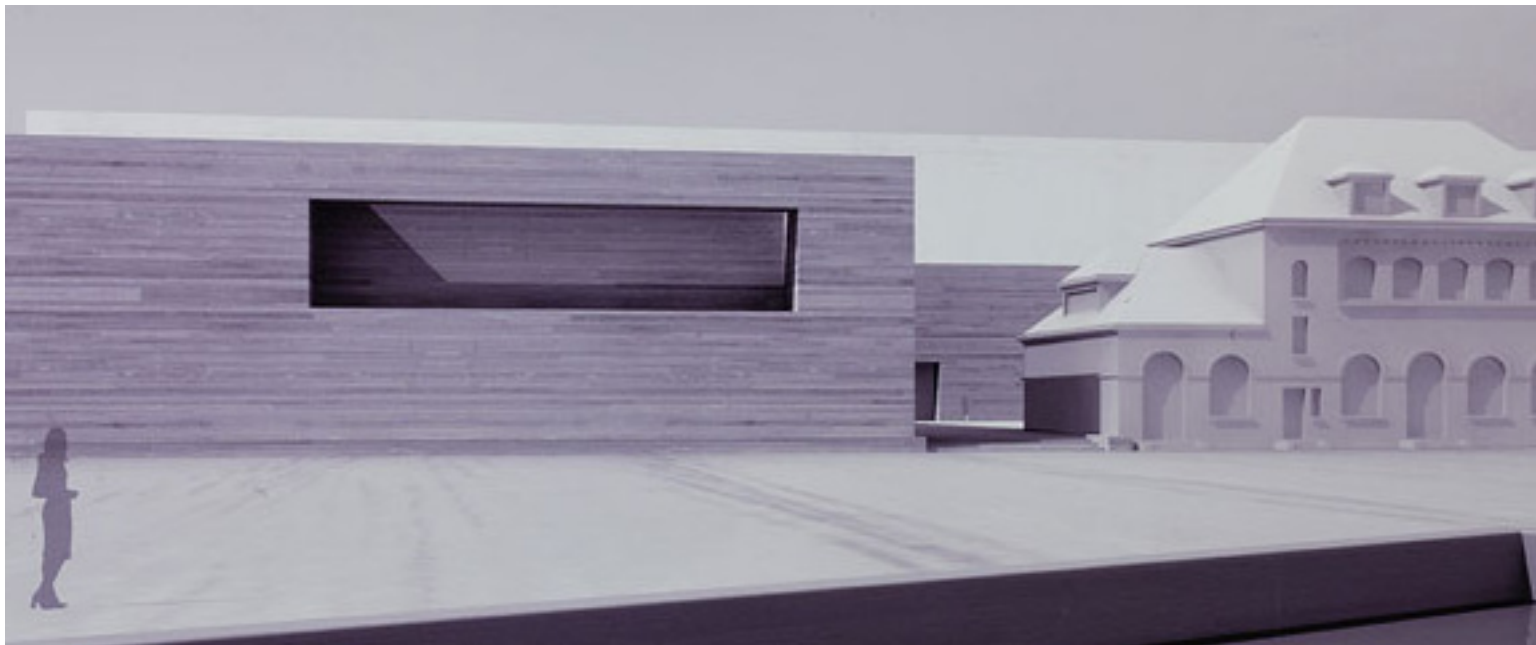
Hedrende omtale

111 mSTRAT
Zaha Hadid Architects, London

160 Piazza del Museo
NUNO Arkitektur AS, Oslo

192 Untitled
TUPELO arkitektur AS, Oslo

**nasjonal-
museet på
vestbanen**

164 FORUM ARTIS

Kleihues + Schuwerk Gesellschaft von Architekten mbH

Klaus Schuwerk

Museumskonseptet tar i bruk hele tomten. Den tilpasser seg Vestbanebygningene med en lavere del og bygger seg gradvis opp med lameller og møter høydene i tilstøtende bebyggelse. Museet skaper en sluttet plass i bakkant av Vestbanebygningene der hovedinngangen er, og følger disse i avgrensingen mot Rådhusplassen. Det arkitektoniske hovedelementet er den lysende hallen, prosjektets dominerende visuelle element. Det bidrar til å gjøre museet til et monumentalbygg hvis elegante nettopp ligger i at det er en horisontal kontrast til områdets vertikale preg. Prosjektet har en enkelhet som gir det store området stringens og verdighet. Museets enkle uttrykk kontrasterer områdets visuelle mangfold.

Den lysende toppetasjen som strekker seg over hele fronten er byggets signal mot omgivelsene og skaper en flott annonsering mot Rådhusplassen. Juryen har tro på at dette kan bli et orienteringspunkt i byen og fra deler av fjorden. I all sin enkelhet har den lysende hallen ikonisk styrke. Den store takflaten er tatt i bruk til publikumsterrasse og skulpturhager som både gir aktivitet og et nyanserikt taklandskap sett fra omgivelsene. Takterrassen gir fin utsikt til fjorden og Akershus festning og forslaget utnytter dermed kvaliteten ved nærheten til Oslofjorden.

Det arkitektoniske uttrykket i anlegget er enkelt men slående. Volumoppbygging og materialitet er behersket og finstemt. Kunstmuseer har en innadvendt karakter. Dette er nødvendig på grunn av krav til sikkerhet, kontroll av dagslys og klima, og behovet for veggareal til utstillinger. Juryen mener at Forum Artis løser dette utmerket.

Museet har meget god logistikk. De enkelte delene - utstillingsrom, magasiner, atelier, verksteder, bibliotek og administrasjon - inngår i et optimalt funksjonelt samspill. Restaurant, multifunksjonssal og mediesal er lokalisert slik at de kan fungere som et tilbud til byen uavhengig av museets åpningstider.

Utstillingsarealene har en god proporsjonalitet i romforløpene, med en variasjon mellom utstillingsrom og –saler av varierende størrelse. Lysgårder og lysåpninger i plan 2 gir bevegelsen gjennom museet orienteringspunkt og variasjon. Forslaget er bearbeidet med stor presisjon, både med hensyn til proporsjoner og detaljer.

Forum Artis samspiller med kulturminnene. Forholdet til de fredete stasjonsbygningene er godt løst. Forslaget vurderes å komme best ut økonomisk av forslagene og har relativt lav m²-kostnad. Løsningen er arealeffektiv. Prosjektet vurderes å kunne innfri målene for ressursbruk, helse- og miljøfarlige stoffer og levetid.

Forum Artis har monumentalitet, men er samtidig lavmælt. Juryen anser det for å ha konkurransens klart beste museumsløsning.

147 URBAN TRANSITION

JAJA Architects ApS + Jakob Rolver

Jakob Steen Christensen
Kathrin Susanna Gimmel
Jan Yoshiyuki Tanaka
Daniel Hampton
Fabian Roskamp
Rick Van Der Linden
Diogo Neto
Jakob Rolver

Forslagets hovedgrep er en enkel komposisjon av fem rektangulære bygninger sammenbundet av lette glassbygninger. De fem bygningene er skalert slik at de hver for seg forholder seg til de nærliggende omgivelsene, fra Vestbanebygningenes lave gesimshøyder til Munkedamsveiens høye gavler. Det statlige kontorbygget er vist som en sjette blokk mot Munkedamsveien, lagt slik at det dannes en plass mellom kontorbygget og museet.

Komposisjonen er plassert med stort omsyn til den omliggende byens topografi, trafikale bevegelser og fasaderytmer. Den enkle komposisjonen og bygningenes abstrakte kvaliteter, med et fasadeuttrykk som skifter fra dag til natt, gir museet en tydelig identitet i bybildet.

Kubenes forskutte linjeføring skaper to plassdannelser. Den ene er et presist proporsjonert rom dannet sammen med de fredete Vestbanebygningene.

Den andre er definert av museet og det statlige kontorbygget. Den aktiveres av kontorbyggets hovedinngang og museets personalinngang og kantine. Plassen har potensial til å få en repre-

sentativ og parkmessig utforming som vil være positiv for både byen, kontorbygget og museet.

Museumsanleggets abstrakte komposisjon er bærende for det arkitektoniske uttrykket. Det abstrakte uttrykket understrekes av den loddrette bekledningen av fiberbetong som sammen med et integrert kunstlysanlegg skaper skiftende uttrykk fra natt til dag. De bakenforliggende vindusåpningene framtrer som velmotiverte i fasadekomposisjonen mot museumsgården.

Publikum ankommer gjennom museumsgården til den sentralt plasserte foajé i det midterste utstillingsvolumet. Her er også utstillingens hovedsirkulasjon plassert i et gjennomgående sentralrom med overlys. Museets utstillingssoner er plassert i de tre midterste volumene med bibliotek mot museumsplassen og administrasjon, verksted og personalfunksjoner mot den øvre plassen. Glassveggene i sonene mellom byggene gir orientering og utblikk.

Prosjektet forholder seg til kulturminnene og den øvrige bebyggelsen uten konflikt. Prosjektet har en grundig og gjennomtenkt miljøstrategi. Energikonseptet har hovedvekt på bygningsmessige/passive tiltak. Bygningsvolumene er kompakte. Prosjektet vurderes å kunne innfri målene for ressursbruk, helse- og miljøfarlige stoffer, levetid og lave klimagassutslipp.

Urban Transition vurderes å komme godt ut økonomisk og har relativt lav m²-kostnad. Løsningen er arealeffektiv.

Urban Transitions styrke er forslagetets komposisjon og anslutning til den omkringliggende byen. Volumene deler opp den store dimensjonen på en vellykket måte. Komposisjonen og tilpassingen til omgivelsene er elegant - komposisjonen skaper en helt spesiell dybde i det bildet som tegner seg fra sjøsida.

209 TRYLLEESKEN

Henning Larsen Architects A/S

Troels Troelsen
Filip Francati
Daria Barnas
Charlotte Søderhamn Nielsen
Peter Koch

Museet består av et markant, høyt hovedvolum mot Dronning Mauds gate og en lavere fløy som følger Dokkveien og Rådhusplassen. Komposisjonen danner et avgrenset rom bak Vestbanebygningene. Vestibylene går over to plan med hovedinngang mot Rådhusplassen og en inngang fra Dronning Mauds gate.

Fasadeløsningen gir et tydelig signal mot Rådhusplassen og hele Pipervika-rommet. Denne måten å markere museet på arkitektonisk gjennom det høye bygget som en "vertikal by" med en tydelig "canyon" (arkitektens beskrivelse) er virkningsfull. Hovedvolumets kubiske størrelse henspiller på Rådhuset i form og materialer. Lavblokken tar opp i seg Vestbanebygningenes skala.

Hovedinngangen er løst i to plan, fra plassen ved Vestbanebygningen og fra et øvre nivå ved motorveirampen. Med denne løsningen aktiveres Dronning Mauds gate, samtidig som hovedinngangen annonserer museet meget godt mot Rådhusplassen og de viktigste publikumsstrømmene. Inngangsløsningen over to plan gjør det mulig å bruke vestibylene som offentlig myldrerom.

Trylleskens arkitektoniske motiv og element er det vertikale sirkulasjonsrommet. Det gir en

storslått visuell kontakt mellom museets indre og landskapet rundt Pipervika. Som sirkulasjonsareal bidrar det til god orientering i bygningen. Det støtter identifiseringen av og orientering mot tilstøtende museumsareal og gir utsyn til referansepunkt i byen. Det er et dramatisk romforløp som kontrasterer utstillingssalenes lukkede karakter. Men sirkulasjonsrommet har samtidig en uformell og inviterende karakter.

Multifunksjonssalen er godt plassert ved hovedinngangen. Utstillingsrom er kjernen i planløsningene i høybygget, med magasin i bakkant. Dette er en god løsning.

Prosjektet har et relativt godt dokumentert energikonsept med hovedfokus på bygningsmessige tiltak i kombinasjon med tekniske installasjoner. Bruk av glass og utnyttelsen av dagslys er bevisst med hensyn til overordnet miljøstrategi. Det er redegjort godt for hovedmaterialer som har lang levetid og lite vedlikehold. Prosjektet vurderes å kunne innfri målene for ressursbruk, helse- og miljøfarlige stoffer, levetid og lave klimagassutslipp.

Tryllesken skiller seg ut blant forslagene som konkurransens dyreste med kompliserte konstruksjoner, stort areal og volum og høy m²-kostnad. Juryen mener at friskheten i arkitekturen i fase 1 er noe svekket. Den klare komposisjonen og proporsjoneringen av bygningskroppen i samspill med Vestbanebygningene er blitt svakere.

148 BACK IN BLACK

Team Erling Moes Tegnastue v/ Rodeo arkitekter AS, Wendelbo arkitekter og Sondre Gundersen

Ivar Lyngner
Sondre Gundersen
Torger Wendelbo
Henning Sunde
Anders Ese
Emma Helin

Prosjektet består av to atskilte bygningskropper. Forslaget knytter Aker Brygge til Vestre Vika diagonalt via en indre forbindelse. To torg markerer denne forbindelsen, et bak de fredete bygningene og et mot Dronning Mauds gates øvre del. Det gir forslaget en særegen kvalitet.

Prosjektets dekonstruktivistiske konsept deler opp museets volumer og gir en skala som forholder seg godt til omgivelsenes dimensjoner. Fjernvirkningen blir dermed dempet men dynamisk. Back in Black har deler bakkeplanet mellom museum (utstilling/magasin) og administrasjon/bibliotek, og beholder dermed diagonalforbindelsen mellom Rådhusplassen ved Aker Brygge og motorveitunnelen. Dette grepet gir en viss romlig åpenhet for den bakenforliggende bebyggelsen.

Hovedinngangen er orientert mot det nedre torget. Biblioteket har inngang fra øvre torg. Dokkveien får et visst preg av magasinenes høye men lukkede baksider. Gangpassasjen mellom museet og det statlige kontorbygget har varierende bredde som kan virke fint i forhold til lengden, og kontorbyggets østre blokk bidrar til å gi den øvre plassen mot Dronning Mauds gate program.

Prosjektet lar store deler tomte langs av Dronning Mauds gate ligge ubebygde. To plasser med trær opptar mye plass. Det gir en karakteristisk åpenhet rundt det høye administrasjonsbygget. Innslag av grønt kan være kjærkomment, men plassene trenger vesentlig mer målbevisst arkitektonisk bearbeiding.

Prosjektet har et gjennomtenkt energikonsept med hovedvekt på bygningsmessige tiltak for å begrense behovet. I tillegg er det gjort fornuftige grep med foreslåtte varme- og ventilasjonsløsninger. Utnyttelsen av dagslys er bevisst og godt beskrevet. Forslaget er i stor grad basert på tradisjonelle materialtyper som optimaliseres i forhold til miljøbelastningen. Det er gjort bevisste valg for å oppnå lave klimautslipp med lavkarbonbetong, heltre og kryssfiner som hovedmaterialer. Prosjektet vurderes å kunne innfri målene for ressursbruk, helse- og miljøfarlige stoffer, levetid og lave klimagassutslipp.

203 URBAN CANVAS

Sleth Modernism

Søren Leth, Arkitekt MAA

Rasmus Therkildsen

Henrik Boes Brølling

Jens Bager

Sylwia Bogdan

Palle Feldborg Olesen

Claus Peder Pedersen

Ingrid Eide

Felicity Ruth Passmore

Sabine Groner

Landskap: Studio Irander AB, Stockholm

Urban Canvas er utformet som en presis kube i et landskap. Den svever lavt over landskapet og skaper i kraft av sin størrelse et monument som inngår i dette viktige hovedstadsområdets monumentale strategi. Den store kuben er et enkelt poetisk konsept, dristig og konsekvent. Den gjør bygningen tydelig som museum.

Det arkitektoniske konseptet er tydelig og enkelt. Museets kompakte fotavtrykk frigjør et stort plassrom. Landskapet gir kuben en skulpturell kvalitet som skiller seg meget skarpt fra omgivelsene, i tråd med forfatterens hensikt. Fjernvirkningen er betydelig på grunn av størrelsen på kuben. Orienteringen følger himmelretningene og fraviker strukturene omkring med hensikt. Kjøreatkomsten er fra Munkedamsveien.

Urban Canvas er et stillfarende monument, sterkt identitetsskapende, og det mest dramatiske av de seks i fase 2. Forslaget har beholdt enkelheten og monumentaliteten, men dogmatikken kan synes å ha tatt overhånd.

Prosjektet har ingen bakside men trekker publikum til seg fra alle kanter. Det statlige kontorbygget er bare antydnet og ikke vist i modell. Forslagsstillerne hevder at det strider mot forslaget's urbane konsept.

Utstillingslandskapet har gode løsninger og kan fungere godt, men det kan også bli arena for andre aktiviteter enn det et kunstmuseum driver med, og dermed henge dårlig sammen med hovedfunksjonen (lite egnet til kunstformidling). Landskapet spiller godt opp mot Skansens og Kontraskjærets åpenhet.

Forslaget viser en mulig omlegging av hovedveisystemet som kan gjennomføres over tid og uten at forslaget er avhengig av gjennomføringen. Motorveitunnelen føyes sammen med Ring 1/-Munkedamsveien og fritar dermed bynivået for hovedveitrafikken. Løsningen virker grundig og må anses som lovende.

Urban Canvas vurderes å kunne innfri målene for ressursbruk, helse- og miljøfarlige stoffer,

levetid og lave klimagassutslipp. Forslaget har potensial for å redusere klimagassutslippet ved bruk av lavkarbon-/aplittbetong og ved høy grad av resirkulert stål i konstruksjonen.

Prosjektet er blant de rimeligste å bygge. Utformingen av bæresystemet gir store og konsentrerte laster på grunnen.

Urban Canvas utfordrer Rådhuset på en villet måte og er dermed egnet til å vekke motstand. Det må samtidig sies at museet har en ikonisk kraft som vil vekke betydelig internasjonal interesse om det ble bygget. Med sin skala, høyde og lukkede form representerer Urban Canvas antakelig den sterkeste arkitektoniske utfordringen overfor omgivelsene og byen.

216 M_BOX

Narud Stokke Wiig Arkitekter og Planleggere AS og Narud Stokke Wiig
Sivilarkitekter AS

John Arne Bjerknes
Inger Molne
Emelie Tornberg
Elisa Grindland
Håvard Fagernes
Erlend Torkildsen
Alfonso Renfigo
Torbjørn Lien
Jørn Narud
Gudmund Stokke
Ole Wiig

Prosjektet er utformet med et anlegg som utfyller og går litt utenfor den gitte tomte. Utformingen er horisontal og underordner sig byens skyline. Den kontrasterer Rådhusets tunge vertikale monumentalitet. M_box favner hele kvartalet under et samlende tak som så skjæres ut for å skape plass til Vestbanebygningene. Dermed dannes et offentlig plassrom som står i åpen forbindelse med Rådhusplassen og Aker Brygge, og allikevel er definert av takets avgrensing. Det kan innvendes at denne overdekkingen av de fredete bygningene kan være kontroversiell, men dette er samtidig en bærende idé som juryen fant interessant og har ønsket å få undersøkt nærmere i fase 2.

Forslaget har en tydelig orientering mot Rådhusplassen. Hovedinngangen med sin store foajé er vendt mot de fredete bygningene. Særlig er aktivitetene konsentrert mot sjøsida, og restauranten mot Aker Brygge og Dokkveien gir liv til dette viktige hjørnet.

Det arkitektoniske konseptet med taket har etter juryens syn ikke gitt utkragingen den legitimiteten en kunne ha håpet på etter fase 1. Forholdet mellom de gamle stasjonsbygningene og det nye museet mangler en spenning som kunne ha kommet med en tydeligere arkitektonisk bearbeiding.

Planløsningen er enkel, funksjonell og god. Publikumsareal og utstilling ligger i forkant og fire plan med mottak/magasin/administrasjon i bakkant. Arealet er en del større enn programmet forutsetter og må beskjæres tilsvarende. Volumet er meget stort på grunn av store etasjehøyder under et samlende tak. Dokumentasjon av løsninger og prinsipper er jevnt over meget godt dokumentert, helt i tråd med programmets forutsetninger.

Publikumsfoajeen spenner over hele fronten. Foajeen har god kontakt med de temporære utstillingene. Butikk, kafé, multisal/scene og bibliotek er godt plassert i forhold til publikum både i museet og i forhold til gatene, og er gitt egne innganger. Multisalen tar fint i mot plassen mellom Fredssenteret og Dronning Mauds gate.

Utstillingshallene er gode, men søylene synes å lande tilfeldig og utnyttes ikke som avgrensing eller lignende.

Prosjektet har en meget grundig og troverdig beskrivelse av energikonsept. Det er godt svar mellom tekst, diagrammer og tegninger. Hovedfokus er på bygningsmessige tiltak i kombinasjon med tekniske installasjoner. Forslaget har en utførlig beskrivelse av tiltak for å redusere miljøbelastningen fra materialer, og presenterer både prosjektspesifikke og mer generelle materialstrategier. Det benyttes i stor grad tradisjonelle materialtyper som optimaliseres i forhold til miljøbelastningen.

Prosjektet har markert høyere volum enn de øvrige og ligger i mellomsjiktet når det gjelder beregnet kostnad.

111 mSTRAT

Zaha Hadid Architects

Forslaget bygges rundt et konsept med et konsekvent gjennomført taklandskap som sett ovenfra er vakkert. Det er et organisk formet prosjekt der indre strukturer samsvarer med de ytre. Analyser av romoppbyggingen er fine. Arkitekturen får utfolde seg på en annen måte enn den konvensjonelle. Av de forslagne som arbeider med landskapsmetaforer er dette det som tar muligheten lengst. mSTRAT arbeider med landskapskoden som en pendant til Kontraskjæret. Juryen ser likheter med prosjekter fra konkurranser for andre kulturbygg, men dette er dyktig utført. Det har juryen valgt å framheve.

160 PIAZZA DEL MUSEO

NUNO Arkitektur AS

Peter Aasen

Juryen vil berømme forslaget for en gjennomført og dristig, frapperende skulptural form. Det er konvergens mellom det indre og det ytre, men sirkulære indre rom er vanskelige for utstilling. Situasjonsanalysen er god. Prosjektet har en meget god landskapsløsning kontorbebyggelsen danner en ensartet og helhetlig bakvegg for objektet. Juryen ser likheter med det kjente Guggenheim-museet i New York. Sammenstillingen mellom bygning og landskap er dyktig gjort.

192 UNTITLED

TUPELO arkitektur AS

Thor Arne Kleppan

Knut Hovland

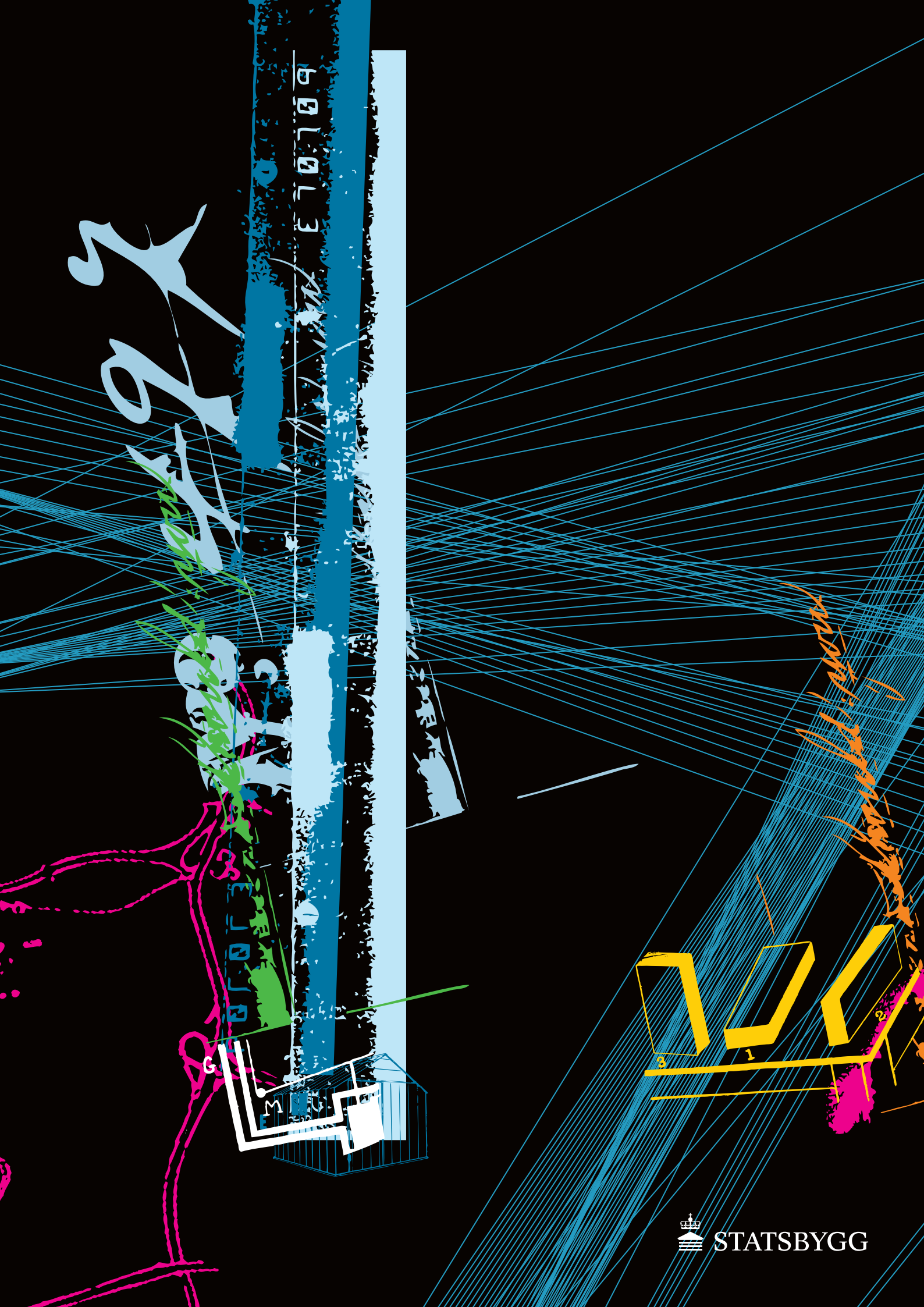
Vårin Indahl

Maren Spilling

Kari Klaveness

Mattis Myhra

Klarhet i henvendelsen mot byen er dette forslagets styrke. Rampeløsningen langs Dronning Mauds gate mot Rådhusplassen trekkes helt ut og annonserer derved museet godt mot den viktigste publikumsstrømmen. Samtidig er den formet slik at den også mottar folk som kommer fra Vestre Vika. Byplanmessig er forslaget godt på den måten det fyller tomte – det bygger aktivt opp under eksisterende gateløp.

STATSBYGG